

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ
ΣΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ 2021

Εξεταζόμενο αντικείμενο (Κωδικός): ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ (510)

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Πέμπτη, 25 Νοεμβρίου 2021, 15.30 – 18.30

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ
ΕΝΤΕΚΑ (11) ΣΕΛΙΔΕΣ

Ειδικές Οδηγίες:

1. Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από είκοσι (20) ερωτήσεις.
2. Να απαντήσετε σε **ΟΛΕΣ** τις ερωτήσεις.
3. Όλες οι ερωτήσεις να γραφούν στο **τετράδιο απαντήσεων** και να αναγράφεται ο αριθμός της ερώτησης.
4. Οι μονάδες βαθμολόγησης αναγράφονται στο τέλος της κάθε ερώτησης.
5. Το σύνολο των μονάδων του δοκιμίου είναι **εκατό (100)**.
6. Δεν επιτρέπεται η χρήση διορθωτικού υλικού.
7. Οι απαντήσεις πρέπει να γραφούν με στυλό χρώματος μπλε.

Ερώτηση 1

Διδάσκεις στην Α΄ Γυμνασίου την ιστορία του πάγκαλου Ιωσήφ και έχεις ως δείκτη επιτυχίας οι μαθητές/μαθήτριες να εντοπίζουν προεικονίσεις της ζωής του Χριστού στον βίο του Ιωσήφ.

Να καταγράψεις τέσσερα (4) γεγονότα που να υποστηρίζουν τον πιο πάνω δείκτη.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 2

Διδάσκεις την περίοδο της Λατινοκρατίας στη Γ΄ Γυμνασίου και επιδιώκεις οι μαθητές/μαθήτριες να μπορούν να αξιολογούν τον αγώνα της Εκκλησίας της Κύπρου για αντίσταση στον εκλατινισμό.

A) Να καταγράψεις τέσσερις (4) ενέργειες αντίστασης του ορθόδοξου κλήρου και λαού έναντι των Λατίνων.

B) Να περιγράψεις ένα ιστορικό γεγονός από το αγιολόγιο της Εκκλησίας που αποτελεί το αποκορύφωμα των διώξεων και της βίας κατά των Ορθοδόξων.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 3

Σε μάθημα της Β΄ Λυκείου επεξεργάζεσαι τους λόγους για τους οποίους το πρόσωπο του Χριστού ήταν και είναι «σημείον αντιλεγόμενον».

A) Να αναφέρεις τρία (3) αίτια αμφισβήτησης του Χριστού κατά την εποχή της δράσης Του.

B) Να αναφέρεις τρία (3) διαχρονικά αίτια αμφισβήτησης του Χριστού.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 4

Διδάσκεις στη Β΄ Λυκείου τη διδακτική ενότητα για τον Βουδισμό και ζητάς από τους μαθητές/τις μαθήτριες να διακρίνουν ποια/ποιες από τις πιο κάτω διδασκαλίες ανήκουν στον Χιναγιάνα και ποια/ποιες στον Μαχαγιάνα Βουδισμό:

A) Το ιδανικό είναι να αποκτήσει ο άνθρωπος αντίληψη της αληθινής πραγματικότητας

B) Η κατάπαυση του πόνου ονομάζεται «νιρβάνα» που σημαίνει «σβήσιμο»

Γ) Με τη συμπόνια σε όλα τα όντα επέρχεται η σωτηρία

Δ) Ο μποντισάτβα μετά από άπειρες ζωές καταφέρνει να μπει στη νιρβάνα

Ε) Το «οκταπλό μονοπάτι» οδηγεί στην κατάπαυση του πόνου

ΣΤ) Η ύπαρξη είναι πόνος

Να καταγράψεις ποια/ποιες από αυτές τις διδασκαλίες ανήκουν στον Χιναγιάνα και ποια/ποιες στον Μαχαγιάνα Βουδισμό (π.χ. 4A - Χιναγιάνα ή 4A - Μαχαγιάνα).

Η απάντηση θεωρείται ορθή μόνο εάν βρείτε τον συνδυασμό των ορθών επιλογών.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 5

Διδάσκεις στην Α΄ Λυκείου τη διδακτική ενότητα: «Η ευλογία για μια ζωή συζυγίας: το βαθύτερο νόημα του μυστηρίου του Γάμου» και εκφράζεται η άποψη ότι το μυστήριο του Γάμου δεν είναι σημαντικό σε μια εποχή που οι άνθρωποι μπορούν απλά να συμβιώνουν.

Να καταγράψεις τέσσερις (4) θεολογικές πτυχές του μυστηρίου του Γάμου που θα χρησιμοποιήσεις για να αναδείξεις τη σημαντικότητά του για τον άνθρωπο.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 6

Διδάσκεις την εποχή των διωγμών στην Γ΄ Γυμνασίου και χρησιμοποιείς εικόνες κατακομβών ως εποπτικό υλικό.

Να αναφέρεις τέσσερις (4) απεικονίσεις με τις οποίες ήταν διακοσμημένες οι κατακόμβες και να εξηγήσεις τον χριστιανικό συμβολισμό τους.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 7

Διδάσκεις τη διδακτική ενότητα της Γ΄ Λυκείου: «Η Πληροφορική και τα Μέσα Ενημέρωσης των Πολιτών» και έχεις ως δείκτη επιτυχίας οι μαθητές/μαθήτριες να μπορούν να εξετάζουν τα όρια που θέτει η χριστιανική ηθική ως προς τη χρήση των τεχνολογιών της Πληροφορικής και της Ενημέρωσης.

Έχεις στη διάθεσή σου τα δύο (2) παρακάτω κείμενα από το σχολικό εγχειρίδιο.

Κείμενο Α΄

«Το κύριο και καίριο ηθικό πρόβλημα της πληροφορικής είναι ένα: πώς θα περάσουμε από την ενημέρωση στην εξημέρωση του ανθρώπου; Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές ενημερώνουν τον άνθρωπο. Άραγε τον εξημερώνουν κιόλας; Γίνεται ο άνθρωπος ανθρωπίνος με την ενημέρωση μόνο; Μήπως, παρά τον πληθωρισμό πληροφοριών που διαθέτει, παραμένει ο άνθρωπος πολύ ενημερωμένος μεν, αλλά κι ελάχιστα εξημερωμένος, δηλαδή φιλικός με το περιβάλλον του, ήπιος, προσηνής, τίμιος, ειλικρινής, αυθόρμητος και γενικά ανθρωπίνος; Και επιπλέον: Με τη χρήση της πληροφορικής και ειδικά του διαδικτύου διευκολύνεται η επικοινωνία. Όμως αυτή η επικοινωνία αφορά στην ανταλλαγή μηνυμάτων, όχι στην πραγματική συνάντηση προσώπων με σάρκα και οστά. Ο κίνδυνος εδώ είναι να επαναπαυτεί ο χρήστης σ' αυτού του είδους την "ασώματη" επικοινωνία και να βλέπει τον άλλον απλά ως ηλεκτρονικό μήνυμα κι όχι ως ψυχοσωματική ύπαρξη.»

Κείμενο Β΄

«Πάμπολλα δεδομένα συγκεντρώνονται και αποθηκεύονται σε ελάχιστο χώρο, μέσα σε συντομότατο χρόνο, για να χρησιμοποιηθούν σε άπειρες περιστάσεις από πλήθος ενδιαφερομένων ατόμων για πάρα πολλές χρήσεις. Η επικοινωνία μεταξύ ατόμων ή ομάδων (διαδίκτυο) έχει καταστεί εφικτή και έχει πολλές και χρήσιμες επιπτώσεις στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου. Οι Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές δίνουν εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία και τη γνώση σε κάθε ενδιαφερόμενο. Τα προγράμματα και οι εφαρμογές των τεχνολογιών της Πληροφορικής αλλάζουν την ποιότητα ζωής και εργασίας ελαχιστοποιώντας τον κόπο και την κατανάλωση σε ανθρώπινο και οικονομικό δυναμικό. Η χρήση των τεχνολογιών αυτών έχει ήδη εισαχθεί στα σχολεία με πολλές ευεργετικές συνέπειες στη διδακτική διαδικασία.»

Να γράψεις ποιο από τα κείμενα θα επιλέξεις για να υλοποιήσεις τον παραπάνω δείκτη επιτυχίας και να αιτιολογήσεις την επιλογή σου με δύο (2) επιχειρήματα.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 8

Διδάσκεις θρησκευολογία στη Β΄ Λυκείου και επιδιώκεις να φέρεις τους μαθητές/τις μαθήτριες σε επαφή με τα βασικά γνωρίσματα του μυστικισμού στο Ισλάμ. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού δίνεις το πιο κάτω ποίημα του Αλ Νουρί ως κείμενο εμπλουτισμού:

*«Γιορτή αύριο;» φώναξαν,
«ποιο φόρεμα θα βάλεις;» Απάντησα:
«Το φόρεμα που Αυτός μου έδωσε, γεμάτο
τόσο πικρά φαρμάκια. Φτώχεια
και υπομονή είν' τα ρούχα μου.
Σκεπάζουν μια καρδιά που σ' όλες τις γιορτές
βλέπει τον Εραστή της.
Ποιο ρούχο τάχα ομορφότερο υπάρχει
το Φίλο για να χαιρετήσεις ή να επισκεφτείς
παρά εκείνο που μας έδωσε ο ίδιος;
Όταν Εσύ, απαντοχή μου, αλαργεύεις
κάθε στιγμή είναι ένας αιώνας λύπης, φόβου:
Όμως, όταν μ' αφήνεις να σε βλέπω, να σ' ακούω, όλες
χαρά είν' οι μέρες μου και μια γιορτή η ζωή μου!»*

A) Να αναφέρεις την ονομασία του κινήματος του ισλαμικού μυστικισμού στο οποίο αναφέρεται το πιο πάνω κείμενο, καθώς και τον σκοπό του.

B) Να καταγράψεις δύο (2) παράγοντες που επέδρασαν στη διαμόρφωση του κινήματος.

Γ) Να αναφέρεις δύο (2) τεχνικές που χρησιμοποιούν τα μέλη του κινήματος για να επιτύχουν τον σκοπό τους.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 9

Διδάσκοντας στη Γ΄ Λυκείου το κεφάλαιο για τις προϋποθέσεις της ηθικής ζωής, παραθέτεις ως πηγή αναφοράς απόσπασμα από το βιβλίο του Ντοστογιέφσκι «Αδελφοί Καραμαζώφ» στο οποίο ο Μέγας Ιεροεξεταστής απευθύνεται στον Ιησού με την ετυμηγορία του, λέγοντας:

«Γιατί αν υπάρχει κάποιος που του αξίζει πιο πολύ απ' όλους να καεί, αυτός είσαι εσύ. Αύριο θα σε κάψω. Τελείωσα.»

Να καταγράψεις για ποια στάση Του έναντι των ανθρώπων καταδικάζεται ο Χριστός από τον Ιεροεξεταστή. Να αναφέρεις δύο περιστατικά από τη ζωή του Χριστού που στηρίζουν την ετυμηγορία του.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 10

Σε μάθημα για το σχίσμα του 1054, αναφέρεσαι στις δογματικές και εκκλησιαστικές διαφορές που αναδείχτηκαν στη διάρκεια της σύγκρουσης ανάμεσα στην Ανατολική και Δυτική Εκκλησία. Στο πλαίσιο της διαμορφωτικής αξιολόγησης ετοιμάζεις ένα φύλλο εργασίας που περιλαμβάνει τις πιο κάτω δηλώσεις:

- A) Μια από τις αιτίες του Σχίσματος ήταν το πρωτείο του Πάπα
- B) Η εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος και από τον Πατέρα και από τον Υιό σημαίνει την υποτίμηση του Αγίου Πνεύματος
- Γ) Η προσθήκη από τη Δυτική Εκκλησία της λέξης «filioque» στο «Σύμβολο της Πίστεως» σημαίνει την ύπαρξη διαρχίας στην Αγία Τριάδα
- Δ) Το πρωτείο του Πάπα είναι συμβατό με το συνοδικό σύστημα της Ανατολικής Εκκλησίας

Να γράψεις ποια/ποιες από τις παραπάνω δηλώσεις είναι σωστή/σωστές ή λάθος (πχ. 10Α - Σωστή ή 10Α - Λάθος)

Η απάντηση θεωρείται ορθή μόνο εάν βρείτε τον συνδυασμό των ορθών επιλογών.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 11

Διδάσκεις την παραβολή της Τελικής Κρίσης στη Β΄ Γυμνασίου και θέτεις στους μαθητές/στις μαθήτριες τα εξής ερωτήματα σχετικά με το νόημα της:

A) Ποιο είναι το κριτήριο με βάση το οποίο κρίνεται ο κάθε άνθρωπος σύμφωνα με την πιο πάνω παραβολή;

B) Γιατί ο Θεός δεν τιμωρεί και δεν αμείβει κανέναν;

Να γράψεις τις απαντήσεις των μαθητών/μαθητριών που θα θεωρήσεις ορθές.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 12

Κατά τη διδασκαλία της διδακτικής ενότητας της Γ΄ Λυκείου: «Άγχος, μοναξιά και περιθωριοποίηση» έχεις ως δείκτη επιτυχίας οι μαθητές/μαθήτριες να αναλύουν την πρόταση της Εκκλησίας για την αληθινή κοινωνία των προσώπων ως αντίδοτο του άγχους, της μοναξιάς και της περιθωριοποίησης. Για το σκοπό αυτό προβάλλεις το πρότυπο του Χριστού ως «**ὁ ὑπὲρ ἡμῶν παθὼν καὶ συμπαθῶν**».

A) Να αναφέρεις τέσσερα (4) γεγονότα της ζωής του Χριστού που δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό Του ως «ὁ ὑπὲρ ἡμῶν παθὼν καὶ συμπαθῶν».

B) Να εξηγήσεις τη σημασία του συγκεκριμένου χαρακτηρισμού για τις σχέσεις των σύγχρονων ανθρώπων.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 13

Διδάσκεις στη Β΄ Γυμνασίου τη διδακτική ενότητα «Ο Ισραηλιτικός κόσμος στα χρόνια του Χριστού» και αναφέρεσαι στους αληθινούς Ισραηλίτες.

Να αναφέρεις τέσσερα (4) στοιχεία που να περιγράφουν τη στάση τους απέναντι στο Νόμο του Θεού και την τήρησή του.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 6)

Ερώτηση 14

Διδάσκεις στην Α΄ Λυκείου τη διδακτική ενότητα: «Παναγία, η μητέρα του Θεού» και επιδιώκεις οι μαθητές/μαθήτριες να είναι σε θέση να αιτιολογούν την περίοπτη θέση της Παναγίας στην Ορθόδοξη Εκκλησία και τη ζωή των πιστών. Για τον σκοπό αυτό επιλέγεις να συνδέσεις τη συγκεκριμένη διδακτική ενότητα με τη Θεία Λειτουργία του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου.

A) Να επισημάνεις δύο (2) αναφορές για την Παναγία μέσα από το κείμενο της Θείας Λειτουργίας.

Για να αναδείξεις περαιτέρω τη θέση της Παναγίας στη λατρεία, αναφέρεσαι στην ακολουθία της Προσκομιδής και επιλέγεις ως εποπτικό μέσο ένα πρόσφορο.

B) Να εξηγήσεις τους λόγους αυτής της επιλογής.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 15

Διδάσκεις Εκκλησιαστική Ιστορία της Κύπρου στη Γ΄ Γυμνασίου και συγκεκριμένα την ενότητα που αφορά την Εκκλησία της Κύπρου στα χρόνια της Αγγλοκρατίας.

Να αναφέρεις τέσσερα (4) χαρακτηριστικά παραδείγματα της δράσης της Εκκλησίας που δείχνουν την προσφορά της στην πνευματική ζωή του τόπου.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 16

Κατά την επανάληψη της διδακτικής ενότητας για τους Προφήτες στην Α΄ Γυμνασίου, θέλεις να αναδείξεις το γεγονός ότι το προφητικό έργο συνεπαγόταν ποικίλα δεινά για τους Προφήτες. Για το σκοπό αυτό παραθέτεις το πιο κάτω κείμενο:

«ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς». (Εβρ.11,36-38)

Να συνδέσεις τέσσερα (4) από τα δεινά που αναφέρονται στο κείμενο με τον βίο τεσσάρων (4) προφητών.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 17

Διδάσκεις στη Β΄ Γυμνασίου την διδακτική ενότητα: «Η Ανάσταση του Χριστού» και χρησιμοποιείς ως εποπτικό υλικό την πιο κάτω εικόνα:

Να ερμηνεύσεις θεολογικά τέσσερα (4) στοιχεία της εικόνας.

Η απάντηση να μην υπερβαίνει τις 50-60 λέξεις.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 18

Διδάσκεις στην Γ΄ Γυμνασίου τη διδακτική ενότητα: «Η Εκκλησία της Κύπρου στα χρόνια της Τουρκοκρατίας» και έχεις στη διάθεσή σου τις παρακάτω πηγές:

- A) «Έκθεσιν περί τῶν προνομίων τῆς τῶν Κυπρίων Ἐκκλησίας»
- B) «Ἐξήγησις τῆς γλυκείας χώρας Κύπρου, ἡ ὁποία λέγεται Κρόνικα τουτέστιν Χρονικόν»
- Γ) «Ἱστορία Χρονολογική τῆς Νήσου Κύπρου»
- Δ) «Κυπριακά Χρονικά»

Να γράψεις ποια/ποιες από τις συγκεκριμένες πηγές αντιστοιχεί/ούν στην εποχή της Τουρκοκρατίας (π.χ. 18Α - Αντιστοιχεί ή 18Α - Δεν αντιστοιχεί).

Η απάντηση θεωρείται ορθή μόνο εάν βρείτε τον συνδυασμό των ορθών επιλογών.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 19

Σε μάθημα της Γ΄ Λυκείου για τη στάση του ανθρώπου μπροστά στον θάνατο, παρουσιάζεις στους μαθητές/στις μαθήτριες τις πιο κάτω απόψεις:

- A) Η Ανάσταση του Χριστού αποτελεί την απαρχή της Ανάστασης του ανθρώπινου γένους
- B) Ο θάνατος είναι κοίμηση και όχι το τέλος της ύπαρξης
- Γ) Ο Χριστιανός ζει με την προσδοκία και την ελπίδα της ανάστασης της ψυχής του
- Δ) Η πίστη στην Ανάσταση βιώνεται στην ευχαριστηριακή σύναξη

Να γράψεις ποια/ποιες από τις συγκεκριμένες απόψεις εκφράζει/εκφράζουν τη χριστιανική άποψη για τον θάνατο (π.χ. 19Α - Εκφράζει ή 19Α - Δεν εκφράζει).

Η απάντηση θεωρείται ορθή μόνο εάν βρείτε τον συνδυασμό των ορθών επιλογών.

(Μονάδες 4)

Ερώτηση 20

Σε τάξη της Β΄ Γυμνασίου επεξεργάζεσαι τη διδακτική ενότητα για την Κυριακή προσευχή. Με τις κατάλληλες ερωτήσεις καθοδηγείς τους μαθητές/τις μαθήτριες να εντοπίζουν το περιεχόμενο και το νόημα των αιτημάτων που περιλαμβάνονται στην προσευχή αυτή και καταγράφεις στον πίνακα τις απαντήσεις τους.

- A) Το αίτημα «ελθέτω η Βασιλεία σου» αφορά την μετά θάνατον ζωή
- B) Με την Κυριακή προσευχή ο Ιησούς προβάλλει τη Βασιλεία του Θεού ως μια κοινωνία προσευχόμενων ανθρώπων
- Γ) Τα αιτήματα της Κυριακής προσευχής συνδέονται στενά με την πραγμάτωση της Βασιλείας του Θεού
- Δ) Η Κυριακή προσευχή αποτελεί τρόπο ζωής

Να γράψεις ποια/ποιες από τις παραπάνω προτάσεις είναι σωστή/σωστές ή λάθος (π.χ. 20Α - Σωστή ή 20Α - Λάθος).

Η απάντηση θεωρείται ορθή μόνο αν βρείτε τον συνδυασμό των ορθών επιλογών.

(Μονάδες 6)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ